

Hämeen Kylät

VUOSIKERTOMUS 2024

Hämeen Kylät on Kanta-Hämeen maakunnallinen kyläyhdistys, kylien ja asukastoiminnan tuki, edunvalvoja sekä yhteistyöelin Kanta-Hämeessä. Kunnat ja muut yhteistyötahot näkevät yhdistyksen sekä kylät ja kylätoiminnan entistä tärkeämpänä kumppanina lisääntyneen maallmuutto kiinnostuksen ja muuttuneen turvallisuustilanteen myötä. Hämeen Kylien tavoitteena ovat elävät ja viihtyisät paikallisyhteisöt, jossa on hyvä asua ja työskennellä, lähellä luontoa, kauniissa kylissämme.

Hyvää kyläelämää Hämeessä Kanta-Hämeen kyläohjelma 2022-2030 toimii kylä- ja vaikuttamistyön selkärankana. Kyläohjelma määrittelee, mitä tarkoittavat eloisat ja turvalliset kyläyhteisöt tulevaisuudessa ja mitä sen eteen voimme tehdä. Vuonna 2024 panostettiin erityisesti hankevalmisteluihin eri kumppaneiden kanssa painotuksella kyläturvallisuus ja houkuttelevat kylät. Suomen Kylät ry:n valtakunnallinen paikallisen kehittämisen ohjelma ohjaa taustalla.

1. KYLÄTYÖ

Hämeen Vuoden Kylä – kilpailu järjestettiin maaliskuussa 25. kerran. Yleisöehdotuksia kerättiin Facebook-haasteen avulla sekä kylien omia ehdotuksia saatiin nettilomakkeella. **Hämeen Vuoden Kyläksi 2024 valittiin Mallinkainen Janakkalasta.** Hämeen Kylät ry julkisti valinnan iloisissa tunnelmissa yllätyksenä kyläläisille 4.7. kauden ensimmäisessä motoristikahvilassa Mallinkaisten Kyläkoululla. Hämeen liiton onnittelut toi maakuntahallituksen puheenjohtaja Johannes Koskinen, ja Janakkalan kunnan edustajat olivat myös onnittelemassa.

Hämeen Vuoden Kylä 2024

Mallinkainen on 170 asukkaan kyläyhteisö Janakkalan itäreunalla. Kylän lämminhenkisenä kohtaamispaikkana, kylätalona toimii Mallinkaisten Kyläkoulu, jossa toiminta painottuu tällä hetkellä liikuntaan. Motoristikahvila kokoaa sinne kesäisin tuhansittain ihmisiä ympäri Suomen.

Hämeen Paikallistoimijaksi 2024 Satu Anttila Janakkalasta Tunnustusta Satulle ehdotti useita Vähikkälän kyläaktiiveja. Kanta-Hämeen ehdokkaiksi valtakunnallisiin kisoihin 2024 lähetettiin Vuoden Kylä 2023 Kuusjoenkulma ja Hämeen Paikallistoimija 2023 Eeva-Liisa Niinioja.

Avoimet kylät 8.6.2024. Päivän tavoitteena on tuoda yhdessä kyliä ja monipuolista kylätoimintaa tunnetuksi. Meiltä Kanta-Hämeestä oli mukana 30 kylätapahtumaa. Valtakunnallisesti Avoimet Kylät -päivää koordinoi ja markkinoi Suomen Kylät ja Kanta-Hämeessä Hämeen Kylät. Yhdistys markkinoi tapahtumapäivää lehti-ilmoituksilla (5 kpl) sekä facebook-mainoksella. Tapahtuma järjestettiin meillä Kanta-Hämeessä jo 11. kerran.

Avoimet Kylät 2024
30 kylätapahtumaa
Avoimet Joulukylät
33 tapahtumaa

Avoimet joulukylät 2024. Suomen Kylät tarjosi nyt kolmannen kerran onnistuneesti tapahtumayhteistyön kylien joulutapahtumien esille nostamiseksi. Avoimet joulukylät -tapahtumia oli mukana 33 Kanta-Hämeestä valtakunnallisella kartalla, joista 3 kylän joulukalenteritapahtumia. Hämeen Kylät ry kokosi ja nosti esiin viikottain tapahtumia facebook ja instagram -mainoksilla.

Kylätreffejä -rajojen ylityksiä ja nuoret -teemoina

Kevään kylätreffit *Rajojen ylityksiä* järjestettiin 21.4.2024 yhdessä Varsinais-Suomen Kylät ry:n kanssa ihan rajalla Kuusjoenkulmalla Ypäjällä. Vaihdettiin kokemuksia kylätoiminnasta ja saunottiin kyläsaunassa. Syksyn kylätreffit *Kylien nuoret* järjestettiin 20.11. Mallinkaisilla Janakkalassa lumimyrskysäässä hybridinä.

Kyläsparrausta, tukea ja verkostotyötä

Kyläasiamies antoi tarvittaessa kylien toimijoille ja yhteistyökumppaneille asiantuntija-apua ja sparrausta kylien kehittämiseen ja yhdistystoimintaan niin puhelimitse, sähköpostilla kuin kyläilloissa. Launosiin perustettiin kyläyhdistys ja Taljalassa heräteltiin tauolla olutta yhdistystä henkiin. Verkoston avulla järjestyi mm. kylien energialta Ryttylässä.

80 kyläyhteisöä mukana toiminnassa
12 järjestettyä tilaisuutta,
755 osallistujaa

Sparrausta kyläsuunnitelmien tekoon

Kyläasiamies sparrasi kyläsuunnitelmien tekemistä Lopella: Launonen, Kormu ja Lopenkylä Valmistuneet kyläsuunnitelmat löytyvät valtakunnallisesta [Kylämme.fi](https://www.kylamme.fi) -verkkopalvelusta.
<https://www.kylamme.fi/kylat/loppi/>

Taljalan kyläillassa ideoitiin toimintaa ja heräteltiin henkiin uinuva kyläyhdistys..

2. VAIKUTTAMINEN JA KUMPPANUUDET

Uusi toimintatapa Hämeen liiton kanssa aloitettiin: Hämeen liiton kanssa: maakuntahallitus tuli 15.4.2024 pitämään kokouksensa Hämeen Vuoden Kylään 2023 Kuusjoenkulmaan samalla tutustuen aktiivisen kyläyhteisön ja Ypäjän kunnan toimintoihin.

2 kannanottoa yhteistyökumppanuuksia ja verkostoja

Maaseutuasumista edistettiin olemalla aktiivisia Hämeen liiton Asumisen Häme -kehittämisverkostossa tuomalla esille maaseutuasumisen vaihtoehtoja, sekä Tampereen yliopiston arkkitehtiosaston HEHKU-hankkeen kyläkonseptin kehittämisessä Hauholla ja Future Ecos-sidosryhmytyössä.

Hämeen Kylät valmisteli kannanoton Hyvinvointialueen palveluverkkoselvitykseen, joka tuli osaksi Kanta-Hämeen järjestöneuvottelukunnan lausuntoa. Kuntayhteistyö oli vahvaa erityisesti Hattulan, Janakkalan ja Lopen kanssa. HAMKIn ja Tavastian järjestöpäivässä 24.1.2023 tuotiin kylätoimintaa opiskelijoiden tietoisuuteen ständillä ja työpajalla.

Hämeen Kylien edustajia osallistui Suomen Kylät ry:n strategiatyöhön ja yhdistys jätti strategialuonnoksesta kannanoton. Valtakunnallisille kyläpäiville ja maakuntafoorumeihin osallistuttiin. Kyläasiamies Elina Leppänen toimi myös Suomen Kylät ry:n kyläjaostossa. Valtakunnalliset kyläasiamiesten kesäpäivät järjestettiin Hämeessä 12.-14.6. sisältäen vierailut neljälle kylälle. Maaseutupoliittisen selonteon valmisteluun osallistuttiin, mukana edustajat 19.11.2024 aluetilaisuudessa Hämeenlinnassa.

Kylien toimijoita innostettiin mukaan Kanta-Hämeen järjestöyhteistyöhön. Kanta-Hämeen järjestöneuvottelukunnassa jatkoi uudella kaudella Kanta-Hämeen kyläverkostoa edustamassa kyläasiamies Elina Leppänen edustaen Hän toimi myös Maakunnallisten verkostojärjestöjen neuvottelukunnan varaedustajana. Hämeenlinnan seudun yhdistysten SILTA yhteistyöryhmässä kotiseutu-, kylä- ja asukas-yhdistysten edustajana toimi Pirjo Sandelius.

Hämeen Kylien verkostossa on kylien lisäksi vahvasti mukana monia yhteistyökumppaneita, kunnista ylimaakunnallisiin yhdistyksiin ja koulutusorganisaatioihin. Yhteistyö Leader-ryhmien kanssa on säännöllistä, kuten myös useiden hankkeiden kanssa, molempia osapuolia tukevaa ja kylätoimintaa kehittävä. Kyläasiamies toimi seuraavien hankkeiden seurantarhmissä: [Nalli - next action level/](#) Hämeenlinnan seudun 4H ja [Sydänturvallisuutta Kanta-Hämeeseen / Sydän-Suomen alue ry.](#)

3. HANKKEET

Vuosi 2024 tehtiin paljon hankevalmisteluja ja toteutettiin neljää hanketta.

Polku kylään -hankeella (1.1.2023-31.12.2024) edistettiin Hämeenlinnan seudulla maaseudun väestökehitystä madaltamalla maallemuuton kynnystä. Hankkeessa luotiin työkaluja kyläasumisen edistämiseksi käytettäväksi kylän ja kunnan yhteistyössä. Maalle muuton helpottamiseksi käynnistettiin kokeiluja ja toimia kuten kyläkummit Hämeenlinnan seudulle. Toimintamallit ja onnistuneet kokeilut havainnollistettiin laajempaan käyttöön.

Polku kylään toimintamallit

- [Toimintamalli kylälle maalle muuton edistämiseen](#)
- [Polku kylään -asumiskokeilu, näin järjestätte asumiskokeilun](#)
- [Kyläkummien toimintaperiaatteet Hämeenlinnan seudulla ja Kanta-Hämeessä](#)

[Kyläkummi](#) on vapaaehtoinen, joka kertoo muuttoa harkitsevalle kylästä tai asuinalueestaan. Kyläkummeja on nyt 21 kylällä yhteensä 27.

Polku kylään -kylinä toimivat Alvettulan seutu (Hämeenlinna), Tyrvännönniemi (Hattula) ja Vähikkälä (Janakkala). Kohdekylien kanssa testattiin kokeilukulttuuria järjestämällä neljä asumiskokeilua, joihin osallistui yhteensä 5 perhettä. Asumiskokeilut onnistuivat yli odotusten, hakeuksia saatiin kahteen hakuun lähes noin 200. Kaikki hakijat kutsuttiin tutustumaan kyliin. 25.5.2023 Asumaan Alvettulaan -päivässä myös työpaja yhteisöllisestä kyläasumisesta yhteistyössä Tampereen Yliopiston arkkitehtiosaston kanssa.

Hämeen ammattikorkeakoulun Lepaan maisemasuunnitteluopiskelijoiden työt (Alvettula, Vähikkälä) ja LAB ammattikorkeakoulun kuntakurssin kehittämisehdotukset (Alvettula) toivat pohjaa keskusteluun asumisen vaihtoehtoista ja innoittivat myös kyläaktiiveja kehittämisideoiden toteuttamiseen. Myös yksityisiltä maanomistajilta saatiin uusia kohteita tarjolle. Alvettulaan.

Hankkeen toiminta on herättänyt kiinnostusta laajasti, ja sitä ja tuloksia on esitelty useassa tilaisuudessa, kuten 29.10.2024 Suomen Kylät ry:n maallemuuttowebinaarissa *Elämää Kylänraitille*.

27 kyläkummiä
4 asumiskokeilua
31 järjestettyä tilaisuutta
786 osallistujaa

Hankkeen rahoitus on EU:n maaseutuohjelmasta Leader-Linnaseudun kautta.

www.hameenkylat.fi/hankkeet/polku-kyilaan/

Asumiskokeilijat asuvat idyllisessä ja yhteisöllisessä hämmäläisessä kylässä noin viikon verran maksutta. Kylän vapaaehtoiset räätälöivät heille ohjelman ja esittelevät kylän asumismahdollisuuksia. Maallemuuttoa harkitsevat asumiskokeilijat saavat käytännössä kokea, milaista on elää ja asua kylässä.

Ohjelma koostui kyläläisten arkisista asioista. Lepaalla lapset riemuitsivat ponista ja laavuretkestä.

Leader-LounaPlussan kanssa lähdettiin suunnittelemaan yhteistyötä kyläkummitoiminnan ja asumiskokeilujen käynnistämiseksi Forssan seudulle **OSKU-hankkeeseen**, joka on LounaPlusssa ry:n aktivointi- ja kehittämishanke yhteisöille ja asukkaille .

Kyläturvaa älykkäästi (9.11.2023 – 30.4.2024) valmistelurahan avulla Hämeen Kylät ry löysi Älykäs Kylä yhteistyöhankkeen valmisteluun kumppanit Laurea ammattikorkeakoulun ja Hämeen ammattikorkeakoulun. Valmistelussa luotiin verkostoa ja innostettiin keskeisiä toimijoita mukaan kyläturvallisuuden kehittämiseen Kanta-Hämeessä. Yhteistyökumppanit ja Kanta-Hämeen alueelta keskeiset toimijat Hankekumppanit kokoontuivat talven aikana lähes 20 kertaa erilaisiin suunnittelupalaveriin. Järjestettiin infot:

18.1.2024 Infot Kyläturvaa älykkäästi -hankevalmistelusta ja pilottihausta klo 9 (osallistujia 35)

12.3. Kyläturva info hankkeen sisällöstä (osallistujia 26)

Pilottihauksen pohjalta valittiin kolme pilottialuetta (hakijoita 7) Yhteistyössä valmistui Kyläturvahanke, jonka Laurea jätti huhtikuussa 2024 tuensiirtokumppaneina Hämeen Kylät ry ja Hämeen ammattikorkeakoulu. Älykäs Kylä valmisteluraha saatiin Hämeen ELY-keskukselta EU:n maaseutuohjelman rahoituksesta.

Kyläturva - älykkäät kylät osana Kanta-Hämeen kokonaisturvallisuutta hankkeella (1.9.2024-31.8.2026)

Laurea-ammattikorkeakoulu, Hämeen ammattikorkeakoulu ja Hämeen Kylät ry toteuttavat Kyläturva-hanketta. Hankkeella luodaan pilottikyläalueiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa asukkaita osallistava toimintamalli kyläturvallisuuteen Kanta-Hämeessä.

Kyläturva-hanke kannustaa ja opastaa paikallisyhteisöjä ja kolmatta sektoria turvallisuutta edistävään työhön, tukee uusien verkostojen rakentumista ja vahvistaa paikallista osaamista. Hanke rakentaa kyläyhteisöjen roolia osana viranomaisten ja muiden turvallisuustoimijoiden verkostoa. Hanke myötävaikuttaa paikallisten hankkeiden syntymistä alueen kyläyhteisöissä.

Kyläturvahanke kehittää toimintamallia erityisesti kolmen pilottikyläalueen toimijoiden kanssa. Nämä ovat Hauho Hämeenlinnasta, Länsi-Loppi Lopelta ja Koijärven alueen kylät Forssasta. Toiminta pilottialueiden kanssa järjestetään siten, että moniin toimenpiteisiin voi osallistua myös muilta kyliltä.

Kyläturva-hanke käynnistettiin järjestämällä sidosryhmätilaisuudet 30.9. ja 1.10. sekä aloitusillat pilottikyläalueilla. 22.10. Hauholla, 23.10. Länsi-Lopella ja 7.11. Koijärvellä. Käynnistettiin myös kartoitukset liittyen kyläturvallisuuden nykytilaan, hyviin käytäntöihin ja lainsäädäntöön sekä valmistelemalla Kyläturvallisuuskysely pilottikyläalueille.

**Kyläturvallisuus
10 järjestettyä tilaisuutta
290 osallistujaa**

Kyläturva-hanketta (1.9.2024-30.8.2026) rahoittaa Euroopan maaseuturahasto Hämeen ELY-keskuksen kautta.

www.hameenkylat.fi/hankkeet/kylaturva/

Hurahda Hämeeseen -hanke (16.8.2024-31.12.2026)

Etelä-Suomen maa- ja kotitalousnaisten maisemapalvelut sekä Päijät-Hämeen Kylät kanssa valmisteltiin tiedonvälityshanke kulttuuriympäristöjen ja hämäläisten identiteettien esiin nostamiseksi. ProAgria Etelä-Suomi jätti hankehakemuksen keväällä kumppaneinaan Hämeen Kylät ja Päijät-Hämeen Kylät.

Hurahda Hämeeseen -hanke toimii Kanta-Hämeen Ja Päijät-Hämeen alueilla. Hankkeessa rakennetaan asukkaita osallistaen Hurahda Hämeisiin – digitaalinen tietopaketti tarinakartoille. Valokuvien, videoiden ja kerrotun tarinan kautta tuodaan esiin ja yhdistetään tämän päivän hämäläisyys ja paikallisidentiteetti sekä maakuntiemme kulttuuriympäristöjen arvot. Uuden hämäläisen kuvaston avulla avataan nykyhämäläisyyden olemusta ja paikallisidentiteettiä.

Hanketta käynnistettiin valmistelemalla vuoden 2025 osallistavaa toimintaa, aloitustilaisuutta, Hurahda Hämeeseen -kyselyä sekä viestimällä hankkeesta yleisesti. Hurahda Hämeeseen -hanketta (1.9.2024-30.8.2026) rahoittaa Euroopan maaseuturahasto Hämeen ELY-keskuksen kautta.

www.hameenkylat.fi/hurahda-hameeseen/

Hankevalmistelua tehtiin myös LAB ammattikorkeakoulun kanssa etätyötiloihin liittyen.

4. VIESTINTÄ

Hämeen Kylien verkkosivut hameenkylat.fi ovat olleet käytössä nyt reilut viisi vuotta, näyttökertoja sivulla 15200. Sivujen palveluntarjoajana toimii Digiteekki Oy. hameenkylat.fi/kylat/ sivulta löytyvät toiminnalliset kylät ja asuinalueet kootusti yhdeltä kartalta linkkeineen kylien nettisivuille ja Facebookiin.

Tiedottamisessa merkittävässä roolissa oli sosiaalinen media. Hämeen Kylien Facebook –sivulla www.facebook.com/hameenkylat on 1700 seuraajaa ja Instagram tilillä hameenkylat puolestaan on seuraajia 650.

47 Medianostoa
15200 nettisivukävijää
1700 facebook seuraajaa
650 instagram seuraajaa

Hämeen Kylät -uutiskirje lähti noin kerran kuussa noin 700 kylätoimijalle ja kylien ystävälle. Yhdistyksen oman toiminnan lisäksi siinä välitetään aktiivisesti tietoa alueemme Leader-ryhmien ja muiden yhteistyötahojen tarjoamista mahdollisuuksista ja tapahtumista sekä kylätoimintaa koskettavista ajankohtaisista aiheista.

Sähköpostitse tehtiin myös kohdennettua tiedotusta. **Kanta-Hämeen kylärekisteriä** ylläpidettiin ja päivitettiin.

Alueen media (lehdistö, Yle Häme) tarttuivat hyvin tiedotteisiin (47 medianostoa), joilla ajankohtaisia kyläasioita nostettiin esiin. Polku kylään -asumiskokeilut herättivät kiinnostusta ja nousivat valtakunnankin medioissa esille 7 kertaa.

5. HALLINTO

Yhdistyksen kevätkokous pidettiin 21.4.2024 yhdessä Kuusjoenkulmalla Ypäjällä ennen kylätreffejä teemalla Rajojen ylityksiä. Syyskokous järjestettiin hybridinä 20.11.2024 Mallinkaisilla Janakkalassa *Kylien nuoret* -kylätreffien päätteeksi.

Yhdistyksen jäsenrekisterin mukaan on yhdistysjäseniä 90 ja henkilöjäseniä 17.

Hämeen Kylät ry:n hallituksen kokouksia pidettiin vuoden 2023 aikana 6, joista 4 teams-yhteydellä, 1 kasvatusten tapaamisia, joista toisessa osallistujia myös etänä. Hallituksen jäsenet tuovat toimintaan paikallistietoa koko maakunnan alueelta. Puheenjohtajana toimi Mikko Pietilä Tammelan Teurolta, varapuheenjohtajana Pirjo Sandelius Hämeenlinnan Lammilta ja sihteerinä kyläasiamies Elina Leppänen, joka toimi myös rahastonhoitajana. Hallituksen työryhmätyöskentelyllä järjestettiin käsiteltiin Hämeen vuoden kylä -ehdotukset.

Hallitukseen kuuluivat vuonna 2024:

JÄSENET 2024

Mikko Pietilä (Teuro/Tammela) pj.
Pirjo Sandelius (Lammi/Hämeenlinna) varapj
Arja Sarusto (Etelä-Hattula)
Satu Pirttilä (Launonen /Loppi)
Elina Nyström (Kuusjoenkulma/Ypäjä)
Jouko Lindroos (Humppila)
Pirjo Poutanen (Koijärvi/Forssa)
Tiia Nurminen (Hauho/Hämeenlinna)
Sannaa Uotila (Vähikkälä/ Janakkala)

VARAJÄSENET 2024

Tarja Forsström (Mallinkainen/Janakkala)
Tiina Koskinen (Etelä-Hattula)
Eija Laine (Letku/Tammela)
Sisko Savolainen (Vojakkala/Loppi)
Marjukka Niinioja (Ryttlä/Hausjärvi)
Mauri Koliseva (Kaloinen/Hämeenlinna)
Päivi Kalliokoski (Alvettula/Hämeenlinna)

Vuoden 2024 ensimmäinen hallituksen kokouksessa olttiin koolla kasvokkain.

Yhdistyksen toimisto sijaitsee Tuuloksessa, Pannujärventie 7 Leader-Linnaseudun toimiston yhteydessä.

Henkilöstö

Kyläasiamies Elina Leppänen 1.1.–31.12.2023

Kylätyö, hankkeet: Polku kylään, Älykkäästi kyläturvaa, Kyläturva ja Hurahda Hämeeseen.

Talous

Yhdistyksen taloushallinnon tuottaa Laskentapiste Balanssi Oy Forssasta. Yhdistyksen toimintaa rahoitettiin pääosin vuonna 2024 Suomen Kylät ry:n kautta saadulla valtionavulla sekä hankkeella. Varainhankintaa tehtiin pääasiassa jäsenmaksuilla.

Yhdistyksen tilikauden tulos oli 255,20 €. Toiminnan kulut olivat valtionavun osalta 47410,05 € ja Polku kylään -hankkeen osalta: 19661,31 €, Kyläturva-hankkeen osalta 4650,05 € ja Hurahda Hämeeseen -hankkeen osalta 1902,29 €. Kokonaisuudessaan kulut vuonna 2024 olivat 81511,65 €. Tarkemmat tiedot selviävät tilinpäätöksestä.

www.hameenkylat.fi